

МОДЕРНО ПТИЦЕВЪДСТВО

Органъ на Българския Птицевъденъ Съюзъ — София

Vereinsblatt des Bundes Bulgarischer Geflügelzüchter E. V. — Sofia.

Годишенъ абонаметъ 50 лева предплатени.

За д-ва, кооперации, учреждения, читалища, ученици, трудоваци, войници и членове на птицевъднитѣ дружества и клубове 40 лева.

Обявления и реклами се приематъ по споразумение.

Всичко което се отнася до списанието да се изпраща до редакцията — Плѣвень.

Редакторъ М. Ц. Цоневъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Къмъ абонатитѣ и читателитѣ. 2. Птицевъдството като страниченъ доходъ на нашия земледѣлецъ — М. Ц. Цоневъ. 3. Какъ да започнемъ въ птицевъдството — Ив. Добревъ — инж. агрономъ. 4. Детелината като храна на кокошкитѣ — П. Бубовъ. 5. Линеенето у кокошкитѣ — Ив. Добревъ — инж. агрономъ. 6. Изъ живота на кокошката — П. Д. Кършевъ. 7. Дифтиритъ и шарка по птицитѣ — Д-ръ С. Игнатовъ. 8. Плимутрокъ — Владимиръ Цоневъ. 9. Патицитѣ — Иос. Шерцлъ. 10. Новини отъ чужбина. 11. Пазаря у насъ и чужбина. 12. Писмо отъ Лондонъ.

Къмъ абонатитѣ и читателитѣ!

Съ издаването на кн. 4 редакцията изпълни свето задѣлжение за редовното излизане на списанието, въпрѣки тежкитѣ и неблагоприятни условия у насъ.

Сжщата употребява голѣми грижи и старание за издигането и подобрене на съюзния органъ.

Въ това отношение, допринесе извънредно много подкрепата на Сдружението на експортъоритѣ на яйца, транспортната фирма „Експресъ“ и многото абонати, които издѣлжиха абонамента си до сега.

Голѣмъ брой отъ д-вата, клубоветѣ и абонатитѣ, обаче не сж сторили още това. Понеже осребряването на абонаментнитѣ квитанции по пощата е свързано съ много разноски, редакцията апелира най-настоятелно до неизплатилитѣ абонамента си и неотчели се още дружества, да побързатъ и сторятъ това най-късно до 15 юли, като изпратятъ абонамента до редакцията въ Плѣвень.

Дружествата и клубоветѣ ведно съ абонамента да изпратятъ и списъци на абонатитѣ сжщо въ редакцията.

Кн. 5 ще излезе въ началото на м. септемврий.

Прочие платете абонамента си!

М. Ц. Цоневъ.

Птицевъдството като страниченъ доходъ на нашия земледѣлецъ.

Благата, които се получаватъ отъ птицевъдството въ една страна, играятъ доста значителна роля въ нейното народно стопанство. Въпреки това мнозинството отъ нашитѣ земледѣлци, гледатъ на птицевъдството не като на единъ доходенъ поминъкъ, а като на едно необходимо зло, което не донася нищо. Голѣмъ брой земледѣлци, биха унищожили съвсемъ домашнитѣ си птици, ако на това не се противопоставиха домакинитѣ, които въ повечето случай прибиратъ паритѣ отъ продажбата на птицитѣ и тѣхнитѣ продукти, съ които суми тѣ покриватъ всѣкидневнитѣ си нужди. И като че ли, това е една отъ главнитѣ причини за гдето нашия земледѣлецъ нѣма понятие отъ доходността на птицевъдството.

Казахме, че прихода отъ яйца и птици се прибира въ повечето случай отъ домакинята, която не записва и не държи смѣтка за полученото. Въ противовестъ на това, земледѣлеца трѣбва ежедневно да дава храна, да гледа какъ птицитѣ понѣкога унищожаватъ зеленчука и градината отъ кждето и предразсѣдка и предубеждението, че птицевъдството не донася нищо а само вреди.

Кризата въ земледѣлското производство, почувствана още преди години въ другитѣ земледѣлски страни, обхваща отъ година на година, все по чувствително и нашето земледѣлско население, за чийто поминъкъ и препитание отговорнитѣ фактори сж длѣжни сериозно да се замислятъ. Зърненото производство въ страни като Дания и др. съ дребни и парцелирани земледѣлски стопанство не можа да устои на конкуренцията отъ страна на машинизираното модерно земледѣлие. Ето защо, въ интереса на този производителенъ земледѣлски народъ, се потърсиха начини за поминъка и благосъстоянието на това население, подложено на тежко изпитание и криза. А това бѣше възможно само чрезъ разнообразяване на поминъка му. Главното внимание и насоки на тази нова земледѣлска политика бѣха обърнати къмъ скотовъдството и неговитѣ отрасли, чийто произведения, благодарение на добрата цена и сигуренъ пазаръ гарантирваха много по-добъръ и сигуренъ доходъ на производителя.

Тѣй като, цената на мѣстнитѣ продукти продължава да е висока, а отъ друга страна като се има предъ видъ, че 16 — 20 яйца се равняватъ на 1 кгр. месо по хранителната си стойностъ, доходността и пласимента (пазаря) на птичитѣ произведения си остава повече отъ сигуренъ, стига птицевъдството да се постави въ правилния му пжтъ и се обърне на същото нужното внимание и грижи. Това обстоятелство извиква на животъ птицевъднитѣ дружества въ страната, които

добре и здраво ржководени ще изиграят една спасителна роля за нашия земледѣлецъ. Последнитѣ съ сказки, беседи, брошури, практически познания и просвѣта иматъ за целъ да осветлятъ птицевъдната практика и по-скоро постигнемъ желанитѣ отъ всички резултати.

Отъ едно сравнение направено въ чужбина, по отношение производственитѣ разноси на едно яйце съ другитѣ продукти отъ земледѣлското производство се убеждаваме, че сжщитѣ сж почти незначителни. Отъ сжщото ние можемъ да извадимъ заключението, че лекитѣ раси употребяватъ много по-малко храна и за това тѣхнитѣ разноси сж по-малки, поради което горещо препоръчаеме гледането на сжщитѣ отъ нашия земледѣлецъ.

Знайно е, че повече отъ половината на живота си, птицитѣ прекарватъ въ курницитѣ. И затова устройството на курника има грамадно влияние върху здравето и продуктивността на птицитѣ. Въ това отношение опита на мнозина учени въ странство ни показватъ, че едни и сжщи птици гледани и хранени еднакво, поставени обаче въ различни помещения даватъ много по-голъма носливостъ тези, които живѣятъ въ хигиениченъ курникъ. Изтъквайки значението на курника за успѣха въ птицевъдството ние ще оставимъ този въпросъ на разглеждане въ една специална статия за да можемъ по този начинъ да предпазимъ нашия земледѣлецъ отъ излишни строжежи и разходи.

Едно отъ главнитѣ преимущества на нашия земледѣлецъ въ това отношение е, че въ двора му има достатъчно пространство и много храна, която тия събирачи-кокошкитѣ ще използватъ най-рационално, снасяйки му яйца и ще превърнатъ тия изгубени за него хранителни материали въ пари. Това преимущество се подчертава и отъ факта, че за произвеждането на 1 кгр. месо, птицитѣ отъ селския дворъ, употребяватъ половината отъ храната нужна за произвеждането на сжщото въ птичитѣ дворове, кждѣто сжщитѣ очакватъ изключително на храната, която стопанина ще имъ даде.

Нека не се забравя, че който изка да има точна представа за положението и дохода отъ своитѣ kokoшки, трѣбва непременно да води точна смѣтка т. е. да има смѣтководство.

Такава смѣтка, трѣбва да се води не само за произведенията, които продава но и за тѣзи продукти отъ птичия му дворъ, които употребява за собственитѣ нужди на домакинството си. Защото, ако дохода отъ една kokoшка, да не е тѣй голѣмъ, като отъ свинята, кравата и др. домашни животни въ замена на това, доставката и обзавеждането на едно малко птицевъдно стопанство съвсемъ не е свързано съ голѣми разходи, както е случая напр. съ покупката на една крава. Съ паритѣ, които ще употребимъ за купуването на една крава, ние можемъ да си доставимъ 100 хубави, носливи kokoшки, чиито отхранване е много по-леко при това дохода отъ сж-

щитъ е повече отъ гарантиранъ при наличността на срѣдната пазарна цена на едно яйце отъ 2 лева.

Прочие ясно се вижда отъ гореизложеното, че съ отглеждането на добри носливи домашни птици нашия земледѣлецъ може да си осигури единъ страниченъ доходъ за покриване на частъ отъ неговитѣ всѣкидневни нужди. Ние сме повече отъ сигурни, че ако сжщия започне да води точна смѣтка за приходитѣ отъ птицевъдството си, любовта къмъ сжщото ще дойде сама по себе си. А това му се налага, особено следъ тази война, която нашата страна изплаща скъпо днесъ въ формата на репарации и др. задължения. И обърне ли той повече внимание на този поминъкъ, рационализира ли го нека бжде сигуренъ, че дохода отъ него ще се удвои и по този начинъ той ще може да погаси по-леко своитѣ нужди като берий, данъци и др. Но за това е нужно просвѣта и съзнание. Ето защо и нашето списание не бива да липсва отъ кжщата на нашия земледѣлецъ, а да стане негова настолна книга. Прекия пътъ къмъ постигане на този резултатъ е организирането на последния въ птицевъдни дружества, които най-достойно ще изиграятъ тази роль.

Опититѣ въ той случай не бива да се предоставятъ на нашия беденъ производителъ. Това сж по-скоро задачи на държавнитѣ опитни институти и голѣмитѣ частни стопанства, кждето обикновено се разполага съ повече удобства и средства. Така че намъ не остава нищо друго освенъ да препоръчаме горещо на земледѣлца да възприеме направо и то само добритѣ резултати и нововъведения въ птицевъдството по отношение храненето, гледането на домашни птици постигнати и изпитани въ горнитѣ държавни и частни станции.

На първо време той трѣбва да си достави 15—20 добри носачки, като се погрижи за едно хигиенично помещение, кждето сжщитѣ ще ношуватъ и се запазватъ отъ студентѣ въ трове и дъждове, а това е вече първата крачка напредъ, това е целта на птицевъднитѣ дружества.

Съ една дума казано, тамъ кждето птицитѣ сж изоставени на произвола на сждбата, кждето сжщитѣ и въ най-неблагоприятнитѣ годишни времена, трѣбва сами да си търсятъ храната, кждето птицитѣ сж лишени отъ пресна вода и уталожватъ жаждата си съ застояла и мръсна вода, изворъ на зараза, кждето помещението не предпазва птицитѣ отъ променитѣ на врѣмето и благоприятствува за размножаването на паразититѣ и не се грижимъ за опресняването на кръвта, тамъ не бива да се очудваме, че кокошкитѣ не носятъ, че болестята унищожаватъ масово последнитѣ.

Безъ да сѣемъ не можемъ да жънемъ; безъ грижи и повече старания не можемъ да имаме доходи. Това безспорно важи не само за птицевъдството но и за всички отрасли на скотовъдството.

Кой земледѣлецъ оставя кравата или свинята си на произвола и сжщата сама да се грижи за храната и ношува кждето и да е? Разбира се че никой, защото въ скоро време млѣкото и дохода отъ тѣхъ ще намалее.

Тогава какъ може да очакваме доходи отъ птицевъдството, когато не се грижимъ абсолютно никакъ за него?

Ив. Добревъ
инж. агрономъ.

Какъ да започнемъ въ птицевъдството.

Нѣма друго производство, на което пазаря да е тъй сигуренъ, и при което продажбата да става въ брой (*argent compté*), както въ птицевъдството. Яйцата и кокошкитѣ съставляватъ сигуренъ доходъ и необходима храна за нацията, дори въ време на война. Вътрешниятъ пазаръ никога не може да бжде доволенъ, защото яйцето и млѣкото сж концентрираната храна на градския работникъ.

Успѣхътъ въ птицевъдството, обаче, е сигуренъ само тогава, когато спазимъ извѣстни директиви. Преди всичко, трѣбва да се ограничимъ само съ развъждането на кокошки, а не на всички видове птици, като патки, пуйки и пр. При кокошкитѣ най-сигуренъ доходъ се добива, когато ги отглеждаме за получаване на яйца. Тукъ, обаче, трѣбва да спаземъ следното: да отглеждаме само *носливи кокошки* и то само една раса—наши подобрани кокошки или чужди такива. Отъ чуждитѣ раси, най-практична раса, съ всесвѣтско значение за начинающия птицевъдъ е кокошката *Легхорнъ*. Тази раса е най-скоро-зрѣла отъ всички чужди раси, т. е. най-лесно се развиватъ младитѣ пилета и почватъ да снасятъ отъ петия месецъ. Когато започваме съ наши кокошки, трѣбва да започнемъ съ много малко—най-много 10—20 и отъ тѣхъ да си отгледваме и подобремъ най-добритѣ носачки.

Почнемъ ли да събираме безразборно кокошки, за да си изпълнимъ курника ние сигурно сме направили първата несполука, първата загуба; това ще каже да отиваме явно въ пропастъта—да се кѣтемъ въ една мжтна рѣка, когато не знаемъ да плаваме.

Носачкитѣ трѣбва да бждатъ млади т. е. да носятъ презъ първ я си периодъ или по-скоро казано, ярки, които сами сме отгледали отъ добри носачки и отъ които сме отстранили всички не добре развити; защото презъ втория периодъ на носенето си кокошкитѣ снасятъ съ 20—30% по-малко, отколкото сж снесли презъ първия периодъ. Презъ втория периодъ на носене, трѣбва да се оставатъ само добритѣ носачки и

само отъ тѣхъ, като две годишни, да вземемъ яйца за разплодъ за да добиемъ добре развити птици. Вземане ли яйца за разплодъ отъ едногодишни ярки — нашия успѣхъ значително намалява,

Курникътъ трѣбва да бжде удобенъ, ефтенъ, за да се избѣгне заболѣването на кокошкитѣ. И по възможностъ, да влиза повече свѣтлина въ него. Като правило е, че прозорцитѣ трѣбва да съставляватъ една четвъртъ ($\frac{1}{4}$) отъ пространството на пода, Провѣтриването (вентилаторитѣ) да сж високо и да съставляватъ $\frac{1}{10}$ отъ пода му. Само презъ студениятъ ноши да се затварятъ последнитѣ (отворитѣ) съ капаци; защото чистия въздухъ е необходимъ за здравето на кокошкитѣ. Да се избѣгва всѣко въздушно течение въ курника, което е по-лошо отъ болестъ за кокошкитѣ и често бива причина, че кокошитѣ не нонася. Курникътъ трѣбва да има таванъ.

Курникътъ заедно съ оградата не трѣбва да струва повече отъ 200 лв. максимално за кокошка, за да може да се изплати въ нѣколко години. Той се прави така, че на 1 кв. метъръ да се помѣстятъ 4—6 кокошки (4 за по-тежкитѣ раси и 6 за лекитѣ). Основитѣ на курника, добре е да сж отъ камъкъ или бетонъ 20 см. въ земята и 12 см. надъ земята. По този начинъ с ава невъзможно влизането на порове или плъхове и др. неприятели на птицитѣ. Той може да се изгради отъ сухи пресовани тухли, или отъ плетъ, излѣпенъ съ мазилка. Пода може да остане отъ добре набита прѣстъ, защото така е по-топълъ, отколкото ако е отъ цементъ, въ който случай е хемъ скжпъ, хемъ студенъ. Сжщия трѣбва да се почиства всѣка седмица и дезинфектира два пжти въ годината.

Дворътъ на курника трѣбва да бжде такъвъ, че на кокошка да се пада по 5 кв. метра — това е минимума, но четворно е напълно задоволителенъ т. е. въ единъ декаръ да се поставятъ 50 кокошки или за 100 кокошки е необходимъ единъ дворъ отъ 2 декара. Дворътъ на курника трѣбва да се разпредѣли така, че $\frac{1}{4}$ да служи отъ него за разходка на кокошкитѣ въ продължение на 6 месеца, а следъ това да се смѣнява последователно. Другитѣ части въ това време да бждатъ посѣти съ овесъ, люцерна или крѣмно цвекло.

Въ двора трѣбва да има дървета, които да даватъ необходимата сѣнка, която е особено нужна за кокошкитѣ презъ лѣтото. За тази целъ е най-добре да се посадятъ черничевы дървчета, на които по-късно плода е отлична храна за кокошкитѣ или салкъми, по на 5 метра. за да се развива подъ тѣхъ зелена трева.

Оградата да бжде два метра висока. Най-отгоре на телта да не се поставя дъска (лѣтва), защото кокошкитѣ я превъркватъ.

Почвата на двора по възможностъ да бжде лека. Тежкитѣ почви да се избѣгватъ или често да се внесе пѣськъ.

Птицевъдътъ трѣбва да спазва всичко онова, което е необходимо при храненетона кокошкитѣ, за да поддържа тѣхната носливостъ.

За храна на една кокошка отива срѣдно 35 кгр. годишно смѣтната срѣдно по 5 лв. — всичко — 175 лв. Въ нашето земеделѣлско стопанство расноскитѣ сж по-малко, защото кокошкитѣ намиратъ много отпадъци, а тамъ, гдето има паша, храната е значително по-ефтина. Практиката е доказала, че за да се изплати една кокошка, необходимо е да снесе най-малко 70 яйца. При нашитѣ условия се счита, че една добра носачка дава срѣдно 120 яйца годишно. Като извадимъ 70 яйца за разходъ, оставатъ 50 яйца, по 2 лв. или всичко 100 лева ни дава годишно приходъ всѣка една добра носачка. Но това е максималния доходъ при нашитѣ условия, на които не трѣбва винаги да се разчита.

Prof. R. Römer

Курникъ и носливостъ.

И най-здравия човѣкъ заболява, щомъ живѣе въ влажна, низко въ земята стая. Всѣки отива съ радостъ на работа въ слънчева приятна кжша, отколкото въ студена неогрейвана отъ слънцето такава. Може ли при кокошкитѣ и изобщо при птицитѣ да бжде друго яче? Вѣрва ли нѣкой, че расовитѣ кокошки, само за това, че сж расови ще иматъ голѣма носливостъ? Най-добрата кокошка и най-добрата храна нищо не ползватъ, ако покрай още нѣкой условия, курника не е истинско жилище за птицитѣ. Върху тази тема сж написани цѣли томове, така че тукъ азъ немога да дамъ всичко онова което изчерпва въпроса за курника, но ще се помжча да изтъкна най-важното.

Курника може да бжде пристройка, или самостоятелна сграда, обаче при неговия строежъ, трѣбва да сж спазени следнитѣ важни условия: Слънчевитѣ лжи да достигатъ на всѣкжде въ курника, а особено презъ зимата слънцето да огрева вътрешността му. Прозорцитѣ да сж на югоизточната страна, или на южната и да достигатъ до пода за да може слънцето да огрева последния.

Курникъ, на който прозорцитѣ сж горе поставени, койго има 3 метра дълбочина, половината отъ която е заета отъ дѣска подъ първоветѣ, на която да падатъ куришкитѣ, нѣма никога осветенъ отъ слънчевия лжчъ подъ.

Въ Gröllwitz Германия, кждето се намира една отъ най-голѣмитѣ държавни птицевъдни станции, построихъ курникъ въ видъ на джга, така че въ него влизатъ както първитѣ лжи на деня, така и последнитѣ. Едно разрешение което въ

Ottawa (Канада) намира широко одобрение от всички стари птицевъди практики. Какво стъкло трѣбва да вземемъ? То-зи въпросъ не е разрешенъ. До сега е установено: какво раз-нитѣ стъкла съ телена мрежа и лакирани, могатъ най лесно да се поставятъ на евтини рамки. Тѣ така приготвени не се трошатъ лесно, освенъ при ударъ съ нѣкои твърдъ предметъ, като ъка на колата, камѣкъ и пр. Често се чуватъ оплакван-ия, че лака се олющвалъ и се образували малки дупчици, кждето може да се задържи вода, особено ако прозорцитѣ сж малко наведени, което влече следъ себе си, рѣждяване на телѣта.

Приемуществата обаче сж, че презъ зимата стъклата не замръзватъ отгоре, и пропусчатъ свѣтлина и слънчевитѣ лъчи по добре отъ замръзенитѣ. Преминаватъ и ултравиолетовитѣ лъчи презъ тѣхъ.

Който иска днесъ, да строи курникъ, такъвъ трѣбва да си построи отъ дърво (дъски, плетъ и пр.) и само въ изклю-чителенъ случай да го прави масивна постройка. Втория въ-просъ е да строи курника по планъ отговарящъ на мѣстото, или да си избере една система на типове малки единъ до другъ курници? Това зависи разбира се отъ цената. Споредъ менъ заблуждение е да се вѣрва у насъ, че курниците ни сж още твърде скъпи защото не се строятъ на серии. Имаме фирми, които могатъ всѣкога да ни дадатъ готовъ нарезанъ и изработенъ материалъ за практиченъ, хигиениченъ курникъ и то много ефтино.

Но разбира се трѣбва да се пресмѣта, колко се пада отъ стойността на курника на кокошка щомъ той е зименъ курникъ? Трѣбва да смѣтаме на квадратенъ метъръ курникъ, 3 кокошки, *не повече!*

Ако нѣкои построи курникъ 3 X 6 м. т. е. 18 квадр. ме-тра и постави въ дѣното вмѣсто 3—5 пѣртове за спане на кокошкитѣ, той може да смѣта, че има курникъ за 150 кокош-ки (5 пѣрта по 6 метра = 30 метра пѣртове за спане, по 5 кокошки на метъръ = 150). Но това е погрѣшно защото сж поставени излишни пѣртове. На тази плоскостъ — курникъ 3 X 6 = 18 квадр. метра се допуска на квадр. метъръ по 3 ко-кошки = 54 или два пѣрта X 6 метра = 12 метра X 5 ко-кошки = 60 кокошки и ако курника ще струва да речемъ 5500 лева ще разделимъ $5500 : 54 = 101$. Получаваме какво на ко-кошка се пада отъ стойността на курника 101 левъ.

Тази основа трѣбва да държимъ при пресмѣтане и пре-ценяване на разнитѣ планове и оферти за курници.

Имаме ли много скъпъ курникъ, плащаме ли голѣми лихви и погашения, цѣлата ни работа става нерентабилна.

Северната стена на курника. близо до която сж пѣрто-ветѣ за спане, тамъ кждето кокошкитѣ прекарватъ цѣла нощъ, добре е, налага се, да бже при дървенитѣ курници двойна, за да бждатъ запазени кокошкитѣ отъ северния ветѣръ.

Нашитъ кокошки днесъ не сж онѣзи, които имаме преди 20 години. Добре е да опитае курници съ цѣпнатини между дъскитѣ, но опита които направихъ тази зима и които се нуждае отъ наблюдения още нѣколко зими преди да извадя заключение по него ми показва, че се малага северната стена да бжде двойна, а източната и западната стени да сж сжщо двойни, само до колкото държатъ пѣртоветѣ за спане и дъската за коришкитѣ подъ тѣхъ. Но да се правятъ всичкитѣ стени двойни е безполезно.

Въ *Gröllwetz* най-добри се оказаха за вътрешната стена гипсови плочки 2 см. дебели, добре замазани една съ друга за да не оставатъ цепнатини, или дупки, кждето да се криятъ кокошитѣ паразити. Добре е кухата стена да се запълни съ сгуръ. И днесъ е споръ да се изпълня ли кухата стена, или да остане съ затворенъ въздухъ. Азъ съмъ партизанинъ на запълването.

Сжщо така и покрива трѣбва да бжде двоенъ т. е. замазанъ съ калъ върху дъскитѣ и отгоре дъски, или цигли. Добре е и слама. По рано построявахъ цѣлия покривъ двоенъ, днесъ такъвъ правя само отзадъ т. е. надъ пѣртоветѣ кждето спятъ кокошкитѣ. Тукъ това е необходимо, защото като се срещне съ студения покривъ, топлия въздухъ надъ кокошкитѣ, образуватъ се водни капки, които падатъ върху кокошкитѣ, а тѣ както знаемъ не могатъ да понасятъ влагата особено зимно време. Въ Америка видѣхъ само летви надъ покрива, а отгоре слама добре наредена и орезана. Препоръчамъ на нашитѣ стопани при проститѣ едностенни курници и покриви, презъ зимата да натурятъ на около курника бали отъ слама, или съ телъ да се овие изправена слама на снопчета, около курника. Унгарския селянинъ, запазва кщцата си презъ зимата като нареди около стениѣ кукурузина. Не препоръчамъ мукавения покриви понеже лесно се пукатъ и цепятъ и ставатъ некрасиви и не хигиенични. Не съмъ приятелъ на мукавения покриви, отъ мукава натопена въ катранъ.

По-добри сж покриви отъ дъски съ жбѣ и длѣбѣ добре прилепени и отгоре върху ржба летва. Добре е цѣлия курникъ да е намазанъ извътре съ карболинеумъ или подово масло, отъ което има различни цвѣтове.

Днесъ имаме курникъ съ:

I) Спалня за кокошкитѣ. Подъ пѣртоветѣ, въ нея, дъска за куришкитѣ, а подъ нея мѣсто за хранене на кокошкитѣ, за ровене т. е. курникъ състоящъ се отъ едно отдѣление и отъ отдѣлно мѣсто кждето сж половитѣ. Система *Garather*.

II) Малка спальня, безъ дъска подъ пѣртоветѣ, съ на гжсто пѣртове за спане и отдѣлно мѣсто за половитѣ и за хранене и ровене система *Reckhard*.

III) Спалня съ дъска за куришкитѣ подъ пѣртоветѣ, половитѣ и мѣстото за хранене и ровене всичко въ едно отдѣление система *Grollwitz*.

Нищо не ядосва така както пропускането на дребни цѣлесъобразни работи при строежа на курника, които улесняватъ после тѣхъ много работата.

Безъ добъръ курникъ нѣма носливостъ.

П. Буббовъ — Плѣвень.

Детелината като храна на кокошките.

Известно е, че храненето на трева и друга зеленина упражнява извънредно благоприятно влияние върху здравето и носливостта на кокошките. Между всички тревы и растителности само детелината заслужава най-много внимание, тъй като тя е най-много богата на онѣзи съставни части, които една кокошка изисква за да продуцира яйца: на първо мѣсто азота и варьта.

Азотъ съдържа детелината напр. около 11% и съ това превишава даже разнитѣ житни видове, тъй като примѣрно овеса съдържа само 9.80%, царевичата 9.36%, ечмика 9.20%. Още по-важна е, обаче, детелината чрезъ своето голѣмо съдържание на варь. На носачките, както е известно, е много нужно варь, тъй като тя имъ служи за образуване черупката на яйцето. Когато кокошки хранени изключително съ зърнени храни, снисали, понеже житнитѣ храни съдържатъ съвсемъ малко варь, много меки яйца (безъ черупки). Този недостатъкъ не би настѣпилъ, ако производителя покрай зърнената храна даваше на кокошките и около 33 пжти по толкова варь съдържащата детелина.

Много птицевъдци даватъ на кокошките скѣлцани мидени черупки, стриди, ракови черупки и др. подобни, съ убеждение, че имъ даватъ достатъчно варь. Тези материали сж, обаче, до толкова полезни, до колкото тѣ могатъ съ своитѣ остри крайща да подпомогнатъ за смилането на храната и съ това да послужатъ вмѣсто пѣськъ, като доставчици на варь, тѣ не служатъ, тъй като сж нерезтворими и въ стомаха на кокошката и оставатъ несмлѣни. Противно на това съдържащата се въ детелината варь е напълно смилаема и отъ тѣлото на животното асимилирующа. Колко богата на варь е детелината, показва следното съдържание на варь въ пепелта на даденото тукъ сравнение:

Въ 100 кгр. се съдържа

храна	съдържание на варь
1. Бѣла детелина	33.48 кгр.
2. Червена „	28.80 „

3. Ръжъ	.	.	.	1'22	„
4. Ячмикъ	.	.	.	1 06	„
5. Царевица	.	.	.	0'98	„
6. Пшеница	.	.	.	0,96	„

Детелината съдържа по-нататък въ голѣмо количество фосфоръ, сѣра, магнезия и натрии. Особенно ценно е, обаче, за нѣкои птицевъдци, гдето детелината въздържа затлъстяването на кокошкитѣ. Недостатѣка отъ затлъстяването, именно по отношение носливостѣта е известенъ, та нѣма нужда отъ подробното му разяснение.

Храненето на детелината може да става и лѣте и зиме, лѣте се дава покрай другитѣ храни като зелена храна, зиме, обаче, детелиновото сено се нарязва на ситно, запарва се въ врела вода и се примѣсва къмъ меката храна.

Една отлична храна може да се направи като се взематъ 2 части нарязана детелина суха и се вари 1 часъ, следъ което се разбърква съ една частъ трици или паспалъ и се остава да престои цела нощъ. Тази храна се дава на другата сутринъ на кокошкитѣ, която тѣ съ голѣма охота, лакомо поглѣщатъ. Така смесената храна трѣбва да бжде добре влажна, не на трохи. За да се постигне това, трѣбва още отъ начало при варенето на детелината, да се постави достатѣчно вода. Такава храна въ скоро време засилва носливостѣта; при това тя намалява разносикитѣ по храненето и поддържа кокошкитѣ здрави и бодри. Като хранимъ презъ зимата птицитѣ по този начинъ, нѣма нужда да имъ даваме тогава отдѣлно зелена храна въ видъ на цвѣкло, картофи и пр.

Ив Добревъ
инж. агрономъ.

Линеенето у кокошкитѣ.

Кокошкитѣ, както всички птици си смѣняватъ перата единъ пжтъ въ годината — старитѣ пера падатъ и покарватъ нови, които ги замѣстватъ. По правило линеенето (смѣната) на перата започва презъ м. юлий. То може при това да стане много късно чакъ презъ м. октомврий. Линеенето, обикновено трае 8 седмици. Когато една кокошка си смѣнява перата, тя има малко *апетитъ* и става по-лека. По тази причина е необходимо да не бжде еднообразна храната на кокошкитѣ, а колкото се може по *разнообразна* за да се поддържа у кокошкитѣ *апетитъ*; но да се не забравя че всѣка редка промѣна въ храната на кокошкитѣ действа зле и трѣбва да се избѣгва. Необходимо е презъ това време да се дава по 2—3 грама зеленъ камъкъ въ 1 литъръ вода на кокошкитѣ, за да се понесе по-леко отъ тѣхъ този периодъ и по този начинъ кокошкитѣ да започнатъ по-скоро да носятъ, защото много

пжти, сжщитѣ започватъ да носятъ чакъ презъ м. февруарий и мартъ. Много пжти се случва, шото кокошкитѣ да носятъ презъ време на линеенето, но преставатъ веднага щомъ покаратъ новитѣ пера, защото образуването на перата изисква много хранителни материи.

Презъ това време храната на кокошкитѣ по възможность трѣбва да бжде концентрирана — овесъ жито, слънчогледъ, конопъ или ленено семе, кюспе отъ слънчогледъ и др. Трѣбва да се избѣгватъ хранитѣ богати на скробелни вещества, за да се избѣгне затлъстяването, като царевица и картофи. Ако кокошкитѣ разполагатъ съ пасбище (чимъ), гдето могатъ да намѣрятъ червеи и насекоми, това спомага много, за да понесатъ по лесно промѣната на своитѣ пера, ако не, да имъ се дава постоянно такава като коприва, моркови, цвѣкло и др. (особено цвѣклото, за което кокошкитѣ сж много лакоми).

Презъ време на линеенето, необходимо е да се даде на кокошкитѣ сѣра на прахъ, по кафена лъжичка на два три пжти презъ седмицата за 10 кокошки. Сѣрата влиза въ състава на перата и помага на младитѣ пилета по-скоро да имъ покаратъ последнитѣ.

Да се знае че презъ този периодъ кокошкитѣ трѣбва да се хранатъ, колкото се може по-добре, макаръ тѣ и да не носятъ яйца.

Не е препоръчително да оставяме кокошкитѣ въ тѣсенъ курникъ и въ много малъкъ дворъ, когато променятъ перата си, което често причинява *порока* да си скубатъ перата. По възможность въ този моментъ трѣбва да се отстраняватъ или намаляватъ пѣтлитѣ, защото тѣ изщипватъ или нахъсватъ младитѣ пера.

Когато кокошкитѣ не сж добре гледани презъ време на линеенето, това имъ пречинява *анемия* (отслабване). Тази болестъ се явява като следствие отъ липсата на добра храна и на слънце. Анемията е като показателъ, че кокошкитѣ могатъ да станатъ жертва и на други болести, по тази причина къмъ края на лѣтото се появяватъ у насъ голѣмитѣ епизоти по птицитѣ.

Да се знае че всички причини, които спиратъ снисането на яйцата, помагатъ да се започне по рано промѣната на перата.

Кокошкитѣ, които ще сменяваме трѣбва да се продаватъ преди линеенето, защото презъ време на линеенето и следъ него тѣ нематъ вкусно месо и сж по-слаби.

Единъ е пжтя къмъ сигуренъ успѣхъ и повдигане на родното птицевъдство. Организиране на всички птицевъдци и любители въ дружества, клубове и кооперации подъ знамето на Българския птицевъденъ съюзъ.

П. Д. Кършевъ
(Стопанство-Караорманъ)
с. Миндя-Еленско.

Изъ живота на кокошката.

По доходна, по приятна и по занимателна работа отъ птицевъденето за яйца не познавамъ. Ако искате да дисциплинирате волята си, да привикнете къмъ редъ, чистота и станете търпеливъ и наблюдателенъ, погрижете се да отгледате само 50, не повече кокошки, на които ще проконтролирате носливостта. Ако се отдадете съ любовъ на тая работа, непременно малкитъ и подраствающи пиленца ще ви направятъ ранобудникъ, съ най досадното чувство на „вълчи апетитъ“, понеже времето при тѣхъ лѣти неусетно. Ако пъкъ държитъ 100 носачки съ доказана носливостъ надъ 180 яйца годишно, то значи да имате предприятие, което ви осигурява най малко 20 000 лв. чиста годишна печалба, каквато въ тая криза рѣдко срѣдня ржка чиновникъ може да отдѣли годишно у насъ.

Погръшенъ е синонима „кокоши умъ“ или „кокошка“, когато искатъ да унижатъ нѣкого, обратното е вѣрно за кокошката. Нѣма по благородно домашно животно, което тъй бързо и лесно да се подава на възпитание. Това се дължи на обстоятелството, че кокошката има силна развита слухова и зрителна памѣть. Колкото до вкусовото чувство, опитайте се, вие съ нищо неможете замаскира любимитъ ѝ храни. Макаръ кокошката да е *кокошничева* въ полумрака, това ни най малко ѝ прѣчи безпогрѣшно да слѣзе въ тъмнината отъ лѣтвитъ, да мине безпрепятствено прегради и стѣпала за да намѣри своето контролно гнѣздо и снесе. Слуховата ѝ памѣть отлично може да се използува при даване храната съ опредѣленъ звукъ. По интересни сж нѣкой нейни особености въ природата ѝ. Напр., здравата птица винаги осѣмва съ изпразнена гуша. Обратното е признакъ на близко заболяване. Заранъ носачката не приема съ охота храната, а дири гнѣздото. Добрата носачка не се бави въ гнѣздото и винаги бързо снася като всѣкога държи снесеното яйце подъ гушата или вѣнъ отъ себе си, но не и подъ корема. Съ напускане гнѣздото, тя най напредъ дири вода, тогава храна, Такава носачка отъ вечерята си напълва гушата съ храна до увисване, и най сетнѣ приема съ голѣма стрѣвъ: варъ, вжглища и пѣськъ.

Новоизлупеното пиленце следъ 36—48 часа отъ явяването си на „бѣлъ свѣтъ“ изхвърля първата си куришка, по състоянието на което можемъ да сѣдимъ за хода на лупенето, състоянието на пищеварението му, изобщо за здравето му. Отъ това следва, че следъ изхвърлянето на куришката трѣбва да се захранва, притивното е всѣкога рисковано за живота му. Здравитъ и бодри пиленца, изобщо добре „излежалитъ“, се познаватъ по голѣмата си подвижностъ около майката, и често кълване обичитъ, човката, перата и пр. При това съ-

стояние на изгладняване—търсене храна, трѣбва да се захранятъ като предварително сж били пустнати на изчистване. На такива пиленца още на третото денонощие покарватъ перца на крилцата. Въ първата седмица иматъ вече плътно прилѣпени къмъ тѣлото крилца, а не увиснали, съ опашчица перната — вирната, и винаги съ чистъ анусъ (задникъ). Отъ такива пиленца никога не се чува пищене (писукане). На хранене, преди лѣгане, птицевѣда трѣбва да се погрижи да имъ натѣпче просто до пукване гушката съ *питателна и диетична* храна. Следъ като приематъ вода, такива пиленца се отърсватъ и бързатъ подъ майка си. Заранъ рано пустнати тѣ радостно подскачатъ като гумени топки, играятъ пилешкия танцъ, а на втората седмица ставатъ вече закачливи едно друго. Пустнати на свобода въ полето, усърдно дирятъ храна, гонятъ насѣкоми съ подскачане и винаги се отдалечаватъ отъ майката. На повикване отъ нея тѣ се спущатъ всѣкога съ разперени крилца. Тия признаци сж сигурни указания, че пиленцата ярки сж отлични носачки, а петлетата годни за разплодъ.

До 30—40 день, до като се напълно опери (облече) пилето по главата и шията, седмично по два пжти трѣбва да получава къмъ храната месо и кости, ежедневно сѣра, вжглища, пѣськъ, варъ и соль, а къмъ прѣсната вода, червено вино или разрежена солна кислота. Никога малкитѣ и голѣми пилета не трѣбва да се хранятъ съ еднообразна и оскѣдна храна, а често съ разнообразна и най питателна съ подигната вкусова стойностъ. — Просото като зърнена храна, не трѣбва да познаватъ пиленцата.

Щомъ малкитѣ писукатъ или сж унили, съ отпустнати крилца и зацапанъ задникъ, ако това не е епидемия, сигуръ сж простинали, слѣнчасали или най-сетне преуморени отъ неспирното водене на майката — Въ последнитѣ случай, веднага се прибиратъ на тъмно, тихо мѣсто подъ майката (затворена), като преди това имъ се дава вода съ вино или солна киселина. — За да не става нужда отъ това, първитѣ 3 дни пиленцата не се пушатъ на широко, а до дветѣ седмици по 2 и 3 пжти се прибиратъ на почивка. Тѣй редени и отхранени пиленцата, къмъ 50, най късно 60 день: петлетата почватъ да пѣят, а яркитѣ „каканитатъ“ чуруликатъ.

Д-ръ С. Игнатовъ.

Дифтеритъ и шарка по птицитѣ.

Споредъ най новитѣ изследвания, дифтерита и шарката по птицитѣ е една и сжща болестъ, която се явява въ различна форма. Веднажъ като шарка по кожата, другъ пжтъ като дифтеритъ по слизистата кожа на главата, (окоото и въ устата). Понѣкога се явява и въ дветѣхъ форми.

Тази болест нѣма нищо общо съ дифтерита по хората и не се предава на човѣка. Отъ нея боледуватъ всички домашни птици. Принесена е въ Германия най напредъ отъ Италия и Франция. У насъ не се знае отъ гдѣ е принесена, но я имаме и ежегодно взема жертви голѣмъ $\frac{1}{10}$ отъ нашитѣ птици, макаръ и не такъвъ какъвто взема холерата Борбата обаче съ тази болестъ е твърде трудна, тъй като тя мѣчно се изкоренява отъ птицевъдния дворъ и често пѣти поставя на голѣмо изпитание търпението на птицевъда, или птицевъдателя. Нѣкой птицевъди биватъ така ошетени отъ тази страшна и мѣчно изкоренена епизоотия, че ако сж новоначинающи тѣ завинаги се прощаватъ съ птицевъдството.

Дифтерита по птицитѣ е една силно заразителна по всѣка вѣроятностъ причинена отъ една гжбичка, болестъ, свойственна само за птицитѣ, която напада преимущественно лигавитѣ кожици на главата. Разбира се че имаме случай когато сж заболели сжщо дихателнитѣ органи: трахеята и разклоненията, бѣлодробната тъканъ, човката, гърлото, пищеварителния каналъ и външната кожа.

Най често началото на болестъта не се забелѣзва защото и разстройството у птицитѣ е слабо и чакъ когато се явятъ явни признаци на болестъта, тогава обръща внимание и птицевъда. Обикновенно болестъта се забелѣзва, когато перата вече сж настрѣхнали, когато апетита на птицитѣ е намалелъ, когато птицитѣ иматъ болезненъ изгледъ, умисленность и блѣдостъ по лигавата кожа, гребена и менгушитѣ.

При по нагаташното развитие на болестъта се явяватъ и мѣстни поражения, които сж различни споредъ мѣстото където сж се явили. Най често заболява лигавата кожа на човката, гърлото и носнитѣ дупки и особено на очитѣ.

Болна отъ дифтеритъ кокошка.

При заболяло гърло, или човка, въ началото лигавата кожа е зачервена и подута, следъ това се образува блѣдожълта сириява ципица и най често това започва отъ цепката на горната челюсть, или по лигавата кожа подъ езика, сжщо така по вътрешната страна на бузитѣ или въ жглитѣ на човката.

Тази жълтиникава сиренява маса е здраво закрепена върху лигавата кожа. Ако я отмахнемъ съ сила, то се явява силно кръвоизлияние.

Болнитѣ птици отварятъ широко човката си и едва сж въ състояние да преглътнатъ храната си.

Ако сж заболѣли най напредъ носнитѣ дупки, то птицитѣ показватъ признаци на пипката. Изтичанията отъ носа, въ началото сж бистри водиисти, следъ това ставатъ лигави лепливи, носнитѣ дупки сж зацапани съ засъхнали сополи, което кара птицитѣ да кихатъ и си трѣскатъ главата въ страни, като при това издаватъ особенъ звукъ — на пипката.

Образуватъ ли се възпалителни продукти — сиреняви натрупвания въ носнитѣ праздини то тѣ измѣнятъ дадена частъ на главата, която затича и изменятъ съ това формата ѝ. Ако дифтеритния процесъ е по гърлото, то при отваряне на човката, виждаме въ дъното на устата жълтиникава сиренява маса. Отъ глътката процеса се развива постепенно и въ дихателната тржба — трахеята за да достигне до бѣлодробната тъканъ. Въ такива случай дишането е много затруднено. Птицитѣ кихатъ, или при дишането се чува силно хъркане. Бързо настѣпващата смъртъ тура край на това мъчително състояние на птицата.

Много често се срѣща дифтеритно заболяване на лигавата кожа на око̀то, което започва съ зачервяване и подуване на клѣпкитѣ, като въ жглитѣ на око̀то се забѣляватъ малки мехурчета отъ пеняста материя. Следъ това се явяватъ гнойно-лигави истечения. Клѣпачитѣ се слѣпватъ единъ съ другъ и при насилствено разлепване истича гнойна лигава сиренява материя отъ очната торбичка. Това разлепване трѣбва да става всѣка сутринъ.

Срѣща се и крупозно-дифтеритно заболяване на лигавата кожа на червата, но то обикновено се явява малко време преди смъртъта.

Върху гребена, менгушитѣ, а често и по покрититѣ съ пера части на тѣлото се образуватъ пѣпчици, кели и струпей, (шарка) които много напомнятъ на болестъта (плесенявъ гребень), или краста. Това е дифтеритъ по кожата.

Понеже гълтането при заболяване на човката, глътката и пр. е затруднена, а често пѣти и невъзможна, то птицитѣ бързо отслабватъ.

Болестъта най често е продължителна и птицитѣ умиратъ следъ нѣколко недѣлно боледуване. Има обаче случай,

при които смъртта настъпва следъ нѣколко дни. че и следъ нѣколко часа.

Лѣкуване: Най-важното условие е да се стрѣжимъ да предпазимъ птицитѣ отъ болестта, което е възможно, като внимаваме при покупка на чужди птици отъ пазаря. Никой птицевѣдецъ не трѣбва, да купува птици отъ непознати нему птицевѣдни стопанства и особено отъ търговци на птици. Стори ли нѣкой това по необходимостъ, той трѣбва да остави купенитѣ птици въ отдѣленъ курникъ и дворъ най малко нѣколко седмици, далечъ отъ неговитѣ птици. Добрѣ е ако новокупенитѣ птици се окъпятъ, особено по главата съ хладѣкъ растворъ, 2—3 % лизолъ. Сжщо така трѣбва да се дезинфициратъ и кафезитѣ съ които сж дошли птицитѣ, или ако сж малоченни да се изгорятъ веднага.

Появилъ ли се е дифтерита въ нѣкой дворъ, то трѣбва веднага да се изкъпятъ всичкитѣ здрави птици съ 2—3 % хладакъ Лизоловъ растворъ (цѣлото тѣло) и да се премѣстятъ въ другъ курникъ, въ които не сж влизали птицитѣ. като не се пущатъ да ходятъ по това мѣсто, по което сж ходили преди искъпването, а да могатъ да излизатъ на широко пасище на което не сж ходили по рано, защото колкото по нѣсно сж птицитѣ, толкова по голѣма е опасността отъ заболяване.

Налага се най зорко наблюдение и всѣка съмнителна птица отъ премѣстениятъ като здрави, да се прехвърля веднага при болнитѣ.

Болнитѣ трѣбва ежедневно да се лекуватъ. Да се разлепватъ клѣпачитѣ и да се измиватъ добре очитѣ съ предписанъ отъ ветеринарния лѣкаръ 2% лизоловъ растворъ или 1/100 сублиматовъ такъвъ. Човката и гърлото сжщо могатъ да се измиватъ съ сублиматовъ растворъ. Добри резултати сж получени и отъ намазване на гърлото и човката съ иодова тинктура и глицеринъ по равни части.

Съ специаленъ дифтеритенъ серумъ *антидифтеринъ* напоследѣкъ сж получени отлични резултати въ Германия.

Отдѣлнитѣ болни птици трѣбва да се гледатъ, хранятъ и пр. отъ отдѣленъ човѣкъ.

Много отъ птицитѣ съ заболѣли очи, които не виждатъ, трѣбва да се хранятъ, като се хванатъ, като имъ се отвори човката и се натика зърнената храна чакъ до глѣтката. На такива птици трѣбва да се дава за пиене сжщо така млѣко, или вода.

Силнозаболѣлитѣ птици, при които дифтеритния процесъ е обхваналъ глѣтката и трахеята (дихателната трѣба) най цѣлесѣобразно е да се унищожаватъ и закопаватъ.

Курника трѣбва да се дезинфектира всѣка недѣля, като предварително се добре изчисти. То става като се измажатъ стенитъ съ варно млѣко въ което на литъръ да се прибавя

по 2 солени лъжици лизолъ. Сжщото трѣбва да се стори и за пода.

Всички дървени части, както и коритца, водопойки и пр. въ курника трѣбва да се измиватъ и попарватъ съ врѣлъ содовъ растворъ. Малоценнитѣ дървени предмети могатъ да се замѣнятъ съ други, а тѣ да се изгорятъ.

Почистения и дезинфициранъ курникъ трѣбва да се остави нѣколко седмици отворенъ (врати и прозорци) и въ него да се пустнатъ наново кокошкитѣ само слѣдъ като и последната болна е напълно оздравяла.

Не се ли извърши всичко това енергично, нищо не е сторено и всичкия трудъ е напразно хвърленъ.

Клането на заболелитѣ вече птици съ цѣлъ за ядене не е за препорѣчване.

Владимиръ Цоневъ.

Плимутрокъ.

Ето една кокоша раса, чийто име, отъ години насамъ е известно на птицевѣдцитѣ у насъ. Отечеството на Плимутрока е Америка. Въпреки да не е идеално съчетание на всички добри и ценни кокоши качества, тя е една полезна кокошка при това доста красива птца. Въ продължение на години е отвъдена, чрезъ кръстосване на Доминиканската кокошка съ Явайската черна, Кохинска и Брама. Въ 1869 год. бива представена за първи пжтъ на птицевѣдна изложба въ Ворчестеръ (Америка) отъ кждето се пренася въ Европа и въ следствие у насъ.

Плимутрока е едра, здрава и елегантна кокошка съ масивна и широка стойка. Гърбътъ и е широкъ, гърдитѣ низки и съ къси и високостоящи крилѣ. Много кротка и доверчива кокошка, която трудно прехвърка и най-нискитѣ огради. Принадлежи къмъ едритѣ — тежки раси.

Тѣлото на Плимутрока е широко, въ формата на преплеснатъ овалъ. Има малка дребна глава съ тесна черепна черупка, правилно закржглена, и чисто, червено лицѣ. Както гребена така и къситѣ менгуци сж тъмно червени и груби. Клюната е много здрава и жълта, а очитѣ живи, огнени съ жълтъ или червенъ ирисъ.

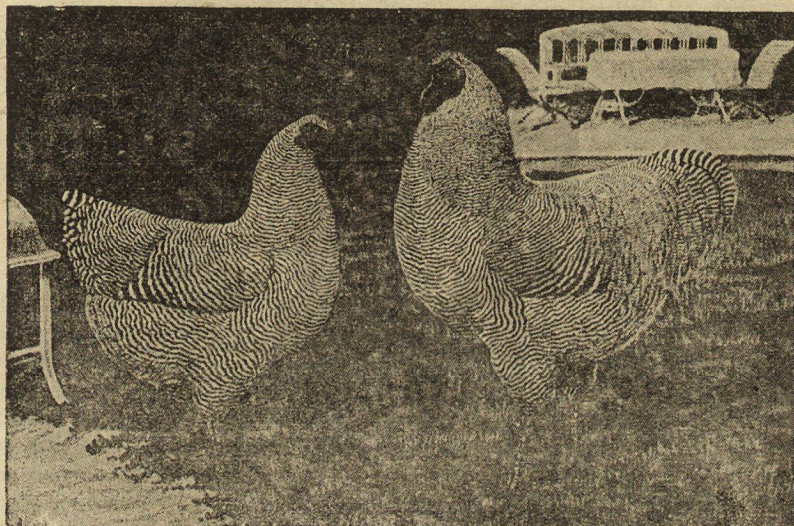
Дължината на шията е срѣдня. Последната е слабо извита и винаги правилно и гордо носена. Покрита е съ пера, които се издуватъ доста напредъ. Тя има широкъ грѣбъ въ правилно закржглена форма, покритъ съ гладки пера, които се издигатъ къмъ задната частъ. Въ петеля тази ивица се издига сърповидно и образува опашката. Коремната и задна частъ на Плимутрока сж широки и доста развити, но не и овиснали; опашката е къса, широко разперена и паднала назадъ.

Здраво развититѣ крака завършватъ съ 4 дълги и правилно развити пръсти обагрене съ чисто жълта боя, като клоната.

Едно отъ най-отличителнитѣ външни расови качества на Плимутрока, това е неговото оргинатно и прелестно оперение.

Светло-сивия тонъ на така приятното и красиво оперение е основната боя, която предава на цѣлото тѣло еднакъвъ цвѣтъ. Върху тази основна боя, минаватъ въ най-правилни линии, напречни и черни черти, които пресичайки перата и стѣблата на последнитѣ се сливатъ най-хармонично съ основата. Края на всѣко перо завършва съ черно петно. Перата сж гладки и крепко легнали о тѣлото.

Срѣдната тежина на Плимутрока се движи отъ $2\frac{1}{2}$ до $4\frac{1}{2}$ кгр.

Плеимутъръ.

Младитѣ пилета отъ тази раса, растѣтъ бърже и добре хранени се покриватъ съ пера тоже скоро. Тѣ устояватъ на променитѣ на времето, къмъ което не сж чувствителни като другитѣ тежки раси. По този начинъ отгледани, тѣ пронасятъ къмъ 6—8 месецъ и за това Плимутрока се числи къмъ една отъ най-добритѣ зимни носачки. Кокошката е много добра мѣтачка и майка. Благодарение пъкъ на масивното си тѣлосложение, има досто много и вкусно месо.

Че действително тази раса обича простора, се убеждаваме, когато я поставимъ въ тесно и ограничено пространство, въ който случай птицитѣ ставатъ малко флегматични и намаляватъ носливостъта. Пуснати, обаче на свобода, послед-

нитѣ се проявяватъ като доста живи кокошки и добри търсачки на храната си.

Ето защо, най-пригоденъ е Плимутрока за селскитѣ широки дворове или тамъ където се желае кръстосване на мѣстната кокошка съ цель да получимъ тежки месести такива. При тия кръстосвания нека не се забравя, че Плимутрока предава и качеството си да разлежава често. Затова, всички птицевъдци, които ще отглеждатъ тази раса, въ каквото и да е състояние, нека не се боятъ, че рано презъ пролѣтѣта, ще останатъ безъ квачки.

Плимутрока е съчетание на всички качества съ които тя най-леко усоява на тежкия и суровъ климатъ.

Отъ това следва, че макаръ и чужда раса най-лесно би възмогнала всички наши било хигиенични, било климатически условия на които лесно се приспособява.

Нека не забравяме, че Плимутрока е добра зимна носачка, която носи тежки 60—70 гр. яйца съ жълта черупка, които сж най-любимата закуска на англичанитѣ.

Йос. Шерцль.

Патицитѣ.

Макаръ, че въ последно време, отглеждането на патици у насъ да се засили значително, търсенето пакъ не ще може още за дълго време да се покрие съ предлагане и затова въ интереса на птицевъда търговецъ, както и въ интереса въобще на нашето птицевъдство е, да се засили по възможность повече отглеждането на патицитѣ. Отглеждането на патицитѣ си има най-сетне своитѣ добри страни: неподлежатъ почти на заболявания и растатъ двойно по лесно и по-бърже отъ пилетата и пуйчетата. Отглеждането на патицитѣ се рентира особено въ околнитѣ на голѣмитѣ градове мѣста поради осигурения пазаръ, което не значи, обаче, че отглеждането имъ дори и въ ограничено количество на всѣкъде е все пакъ доходно.

За предпочитане е, всѣки начинающъ, който отглежда патици, да започне съ развъждане посрѣдствомъ насаждане на яйца. Съ дългиятъ транспортъ на патици, последнитѣ прекарватъ криза и оставатъ презъ първата година въ своето ново жилище безплодни. За развъждането на патици е нужно сухо пространство, сухо жилище и сенка. Тамъ гдето нѣма природно засѣнчени мѣста, трѣбва да се погрижимъ за такива, защото патицитѣ сж чувствителни и не могатъ да понесатъ слънчевия пекъ. Не е нужно да приготвяваме гнѣзда за носене на патицитѣ, защото е невъзможно да привикваме сжитѣ къмъ снасяне въ изкуствени гнѣзда.

Тѣ обичаѣ да носатъ самоволно въ настилки. Затова въ сезона на носливостѣта не се препоръчва патицитѣ да се пускатъ рано на свобода, защото тѣ най-много носатъ предъ обѣднитѣ часове, иначе, могатъ да носатъ яйцата си другаде, безъ да знаемъ кжде, а често пѣти снасятъ и въ водата. Най-често патицитѣ носятъ презъ нощѣта, или сутринъ до осемъ часа. За добиване на ранни патета, трѣбва да подбираме стройни, пѣргаѣи разплодници. Майкитѣ трѣбва да бждатъ млади. Старитѣ патици започватъ да носятъ съ единъ месецъ по-късно, въ замѣна на което пѣкъ, тѣхнитѣ патета сж по-добри и подходящи за разплодници. До месецъ юний пускаме на пѣтъ патици единъ патокъ, а следъ този месецъ може и десѣтъ патици на единъ патокъ, па даже и повече, ако сме се убедили, че яйцата имъ сж добре оплодени. По голѣмиятъ брой чистокръвни патици при добро гледане и правилно хранене почватъ да носятъ още отъ месецъ януарий, затова и на много птицевъди се дава възможностъ да отгледаѣтъ ранни патета съ помощѣта на инкубатори и изкуствени майки. Така излюпени и отгледани патета идватъ на пазаря вече въ мартъ месецъ. На млади патици, предназначени за пазаръ кжпането абсолютно никакъ не имъ понася, когато въ замѣна на това пѣкъ липсата на вода за пиене ги съсипва. Само за разплоднитѣ патици сж нуждни потокъ, блатисто или мочурливо мѣсто. Както кокошката трѣбва да се упражнява съ постоянно ровене, така и за патицитѣ е нужно плуване и кжпане, което ги подѣржа жизнѣрадостни. Кжпането на патицитѣ замѣнява ровенето въ пѣпелища, яйцата въ по-голѣмъ процентъ сж оплодени и потомството е по-жизнѣрадостно.

Може да се каже, че повече отъ половината на успѣха въ отглеждането на патицитѣ се дължи на чистотата. Сждоветѣ за храна и вода трѣбва да се подѣржатъ чисти, отъ време на време да се попаряватъ, а постилката имъ да се сменява съ чиста и суха слама. За постилка най-подходяще е развалено сѣно, слама, талашъ, суха шума и други подобни. Изходитѣ, ако ли има такива, трѣбва да се стѣржатъ, насипватъ съ пѣсѣкъ, или земя, а въ голѣмитѣ птицевъдни стопанства на западъ тѣзи мѣста се изораватъ и засѣватъ съ жито, като по този начинъ се очистиѣва мѣстото отъ нечистотиитѣ и на стадото се създава прѣсна пролѣтна паша. Спокойното и мирно третиране, както и абсолютното спокойствие сж едни отъ най-важнитѣ условия при развъждането на патицитѣ. Пекингската патица почти си остаѣва небоязлиѣва, щомъ се отнасяме спокойно къмъ нея, безъ да я плашимъ. Ако ли трѣбва да уловимъ нѣкоя, трѣбва това да сторимъ внимателно, безшумно и винаги трѣбва да ловимъ съ дветѣ ржце тѣлото. Уловимъ ли патицата за шията, следъ това тя е вече плашлиѣва и се бои не само отъ стопанина, но и отъ всѣко чуждо лице, а особено отъ кучетата. Случи ли се това пѣкъ въ се-

зона на носенето, лошитѣ последствия отъ това влияние всѣки ще ги почувствува. Въ по-студено време, яйцата би трѣбвало да се събиратъ по-често, защото студътъ указва лошо влияние върху зародишитѣ и отъ такива яйца не може да се очакватъ добри резултати. Замърсенитѣ яйца би трѣбвало да се омиятъ и изсушатъ.

За патици, отглеждани за разплодъ, като най-подходяща храна сж: отпадъцитѣ отъ мелницата, навлажнени съ студена вода, а тамъ, гдето възможността посвоява, отъ време на време и съ суроватка. Не е необходимо, както препоръчватъ нѣкои, да се вари или запарява храната на патицитѣ. Не го правятъ голѣми птицевѣди, нѣма защо да го препоръчаме и ние. Цѣли зърна, обаче, не сж никакъ подходящи за патицитѣ, даже врѣдятъ за правилното храносмилане. защото патицата нѣма смилателни органи, за да може съ полза да приеме такава храна, още повече, че тя и по природа си е лакома. Вода за пиене трѣбва обезателно да има приготвена и винаги на разположение, защото патицитѣ почти следъ всѣки залъкъ пиятъ Смѣсъ отъ мелнични остатъци, млѣна зърнена храна, ярма и растителна храна сж най-подходящата храна. Покрай тази храна трѣбва, обаче, да иматъ на разположение и остъръ пѣсъкъ и дървени вжглища. Затворени ли сж патецитѣ, трѣбва да имъ набавяме зелена храна, сжщо така, както и животинска храна, иначе липсата на тѣзи храни ще се отразятъ зле върху тѣхъ. Ако ли ги държимъ на свобода, тѣ иматъ възможността да си набавятъ сами тази храна съ поглъщане на разни бръмбари, мухи, плужеци, дъждовни глисти и пр.

Опитайте тази метода и обадете постигнатитѣ резултати въ сп. „Модерно Птицевъдство“, като вѣрвамъ, че ще останете доволни отъ тѣзи съвети, а постигнатитѣ отъ Васъ резултати ще насърчатъ и други птицевѣди къмъ правилно отглеждане на патици.

Новини отъ чужбина.

ПОЛША: Грамадни сж усилията на производителнитѣ страни да увеличатъ и стабилизируютъ експорнитѣ си способности. Въ това отношение Полша направи първата крачка, като отъ 15 май създаде специаленъ законъ за уравнивяване на експорта на яйца и повдигане реномето на полското яйце. Въ тази страна, благодарение невъзможната конкуренция, страдаше качеството на яйцето, а съ това и производителя, чиято стока се купуваше на извънредно низка цена. Всичко това, обаче се отстрани съ новия законъ, споредъ които тази материя, се урегулирва по най-целиобразенъ начинъ. За контролиране качественоста на яйцето се създадоха и специални

служби — контролѝори, които преглеждатъ предназначениятъ за експортъ яйца преди преминаването на границата.

ДАНИЯ: Населението на тази страна, което дължи голѣма частъ на благоденствието си на птицевъдството, все повече и повече възприема новиятъ методи за отглеждането на домашните птици. Въ това отношение и държавата прави всичко възможно да увеличи дохода отъ този поминѣкъ и осигуряване на пласимента му. Напоследѣкъ правителството се занимава най-сериозно съ проучване въпроса за стандартизиране на данските яйца за експортъ. Споредъ новиятъ нареждане на Министерството, яйцата отъ Дания трѣбва обязательно да бждатъ щемпелувани, а такива отъ II качество не се допущатъ въ никой случай за експортъ.

РУСИЯ: Ето една страна, която отъ 3 години насамъ, благодарение на постоянните и целесѣобразни мѣрки, въ това отношение постига грамадни успѣхи, чувствувачи се все повече и повече на западния пазаръ, кждето тя се явява, като най-сериозенъ конкурентъ на всички производителни страни! И тази година руското правителство, отпусна 5 милиона зл. рубли за покупка на расови птици, голѣма частъ отъ които набави отъ Германия. За запазване на яйцата, сжщото прави грамадни жертви, като строи много голѣми хладилници въ които да си поставятъ яйцата и изнасятъ на пазара, тогава, когато може да се добие за тяхъ най-благоприятни цени. Тази година въ Москва се строи единъ новъ хладилникъ за 20,000,000 зл. рубли.

Пазаря у насъ и чужбина.

СТРАНСТВО. Благодарение голѣмите пристигания отъ Русия (300 вагона само за една седмица) ценитѣ на яйцата показаха едно чувствително спадане. Все поради този напливъ на яйца отъ Русия и Полша, пласирането на по-доброкачественитѣ стоки, каквито сж и българскитѣ яйца става извънредно трудно, почти невъзможно. Ето защо, както руския комисарятъ така и мнозина наши експортѝори бѣха принудени, да поставятъ изнесенитѣ стоки въ кюлхвусъ (хладилникъ) за да се предпазятъ отъ голѣмитѣ загуби причинени отъ високата цена на стоката, купени при голѣма конкуренция.

У НАСЪ. Пристиганията на стоки намаляватъ, поради настѣпващитѣ горещини и спиране носливостта на кокошкитѣ.

Ценитѣ въ по-важните покупателни центрове по ж. п. линии сж 170—180 за оригинална стока. Износа отъ северна България се извършва все още поради ефтиното навло по Дунава съ чешкитѣ моторни лодки.

Птицитѣ нѣматъ добра цена въ странство, кждето, се появиха вече, млади угони и скопени петлѣта, отъ Унгария, Щирия и други страни. Промѣна въ ценитѣ нѣма!

Писмо отъ Лондонъ.

Отъ две седмици съмъ тукъ и успѣхъ да обиколя 2 птицевъдни ферми, далечъ на 1—2 часа съ тренъ отъ Лондонъ. Не напразно изгубихъ времето си. Човѣкъ трѣбва да види самъ, за да има представа какво значи птицевъдство. Напр. въ едно по-голѣмо стопанство, което е отъ най-старитѣ такива и най-известно не само въ Англия, но и вънъ отъ нея, има по настоящемъ 12,000 носачки и хиляди и хиляди малки и голѣми питета. Въ момента, когато посетихъ фермата, имаше въ инкубаторитѣ 53,000 яйца. Азъ отначалото грѣшно разбрахъ, че иматъ 33,000 яйца и когато се усъмнихъ и въ тая цифра единъ отъ стопанитѣ малко съ насмѣшка, малко разсърдено ми каза „елате да се увѣрите“. И действително, се увѣрихъ: на всички инкубатори имаше белѣжка колко яйца има поставени, кога и отъ какви раси.

Носливостъта е достигнала до неимовѣрна висота. Напр. въ тая ферма има множество бѣли *Легхорни* съ носливостъ надъ 290 яйца годишно, *Родисландъ* надъ 280, а бѣли *Виандоти* надъ 279 яйца. Нали за невѣрване? Но това не сж единични ферми, но много отъ стадата имъ иматъ такава носливостъ. Срѣдно взето едно на друго, като се смѣтатъ и тежкитѣ раси иматъ носливостъ въ фермата 220 яйца годишно. Азъ вземахъ яйца отъ бѣли *Легхорни* и Родъ *Исландъ* съ най-голѣма носливостъ бѣли *Легхорни* 291, а Родъ *Исландъ* 284. Вземахъ и 12 пилета еднодневни отъ бѣли *Виандоти*, ще ги нося съ себе си презъ цѣлия пѣтъ, а яйцата испратихъ. За яйца дадохъ съ превоза до София до сега надъ 20,000 лв. Направихъ единъ рискъ голѣмъ, но здраве да е, ще чакаме и ние облаги въ бждаще.

Прави впечатление, че нѣматъ финни курници и огради, всичко е опростотворено, направено съ икономии и главно *чистота изрядна*.

Много е развита тукъ продажбата на еднодневни пилета. Хората повече купуватъ такива пилета, а не яйца за разплодъ. Тая ферма продава такива пилета въ цѣла Англия, Франция, Белгия, Холандия, даже и въ Германия.

Развъдоха ме изъ цѣлата ферма. Едно цѣло поле покрито съ курници, а кжщата гдето живѣятъ цѣль дворець. Собствени камиони и автомобили сноватъ постоянно между гарата и фермата. За нлсъ испратиха специаленъ автомобилъ да ни вземе отъ гарата и ни приеха мнго любезно.

Кога ли и ние въ България ще достигнемъ да иматъ нашитѣ кокошки надъ 220 яйца годишна носливостъ? Това ще бже благодатъ и за нашитѣ селяни и за държавата.

Лондонъ, 1 юний 1928 год.

Г. С.